

- at det etableres faste veilederstillinger i duodje både i lule- og pitesamiske områder og ellers rundt om i hele Vesthavet valgkrets
- at det blir igangsatt ordinære utdannings-tilbud i duodje i videregående skole og på høgsolenivå

Landbruk, reindrift og miljø

Sau- og reindriftnæringa utnytter beiteområder i utmark i distriktene som ellers ville blitt liggende ubrukt. Om rovdyrbestandene får fortsette å øke, vil det være en trussel for all beitenæring med sau og rein og landbruk med husdyr for øvrig.

Sp i Vesthavet valgkrets mener:

- Gjennom stilltende aksept av store tap av beitedyr, har staten fraskrevet seg et viktig ansvar for det biologiske mangfoldet. Det samme kan sies om at det ikke er blitt utbetalt fulle erstatninger for tap av beitedyr som sau og rein, da over 80 % av tapene skyldes at fredet rovvilt har fått yngle fritt i beiteområdene.

- at beitegrunnlaget for rein må sikres i Vesthavet valgkrets og at statens naturoppsyn må tilføres reindriftsfaglig kompetanse.
- at Sametinget må få større innflytelse ved konsultasjoner tilknyttet reindriftpolitikken
- at reieierne må gjete reinen nøye under flyttinger til og fra sommerbeiter, dette for å unngå konflikter med fastboende bønder
- at Nordlandsbanen til Bodø må få gode gjerdar, slik at man unngår massepåkjørsler av rein, noe som har rammet reieierne sterkt
- at staten skal påta seg et større forvalteransvar i det biologiske mangfoldet.
- at rovdyrbestandene skal holdes nede ute i beitemarkene, slik at tradisjonelt sauehold og reindrift kan fortsette med mindre tap enn det vi har sett de siste årene
- at vern av miljøet er en bærebjelke i den samiske kulturen. Det er viktig at tradisjonell bruk av beitelandskaper ikke blir forstyrret av utbygginger.
- at miljøet og naturen skal overlates til våre barn og barnebarn, og vi må derfor stille strenge krav til både inngrep og utslipp til naturen.
- at man skal si ja til skånsom gravedrift, men nei til rasering av terreng og dumping av slam i elver og fjorder!
- at man skal si nei til oljeutvinning i Lofoten og Vesterålen!

Sps valgliste

for valgkrets nr. 5:

1. Ann Guro Hansen, 1971, Rognan, Saltdal, bonde/miljøterapeut
2. Thomas Rognli, 1976, Brøstadbotn, Dyrøy, offshore
3. Lars Nikolas Kuhmunen, 1986, Pothus, 8285 Røklund, reindriftsutøver
4. Bjørg Fagernes, 1964, Drag i Tysfjord, samisklærer
5. John Kristian Fossli, 1986, Spannsdalen, Lavangen, bonde/sjåfør
6. Rudolf Paulsen, 1939, Misvær, pensjonist
7. Iris Solheim Nilsen, 1968, Spannsdalen, Lavangen, lærer*
8. Ingrid Lien, 1954, Bodø, politiker
9. Arne Kvanndal, 1949, Sortland, pensjonist



Valgkrets nr. 5
Vesthavet



1



2

3

4

1. **Ann Guro Hansen** er Sps 1. kandidat i Vesthavet valgkrets. Hun er utdannet fra Landbrukshøgskolen på Ås og er aktivt opptatt av og har sterke synspunkter på hvordan rovdyrforvaltningen bør være i Salten-området. Hun er med i Sp og er bonde på egen gård på Rognan og arbeider også som miljøterapeut.
2. **Thomas Rognli** var tidligere fisker, men arbeider i dag innen offshore. Thomas har svært vært aktiv i lokalsamfunnet i Dyrøy og tidligere også lokallagsleder for Dyrøy Sp. Han har familie med fem barn, og han er bosatt på paradiset Dyrøy. Thomas er fra 2017 leder av Sps samepolitiske valgforum for valgkrets nr. 5.
3. **Lars Nikolas Kuhmunen** er reindriftsutøver fra Røklund i Saltdal kommune.
4. **Björg Fagernes** er samisklærer fra Drag i Tysfjord kommune.

Urfolk og nasjonale minoriteter

Sp vil vitalisere samisk språk, kultur og nærings- og samfunnsliv. Vi vil styrke arbeidet for de samiske språkene i Norge, særlig gjennom å styrke Sametingets og kommunenes ansvar. Vi vil arbeide for et opplæringsystem som ivaretar samenes særskilte behov.

Sp i Vesthavet valgkrets vil:

- bidra til å sikre rammevilkår for næring i samiske bosettingsområder

- at bruken av naturressurser i samiske områder i første rekke kommer distriktene til gode

- styrke samisk språkopplæring i barnehage og skoler i Vesthavet valgkrets

Sp ønsker en moderne samepolitikk

For å utvikle det moderne samiske samfunnet, mener vi i Sp at rettighetsspørsmål skal ivaretas på denne måten:

- Norge må inkorporere FNs urfolkserklæring i den nasjonale lovgivningen
- samenes folkevalgte organ, Sametinget skal ha hovedansvar for å utvikle samisk språk, kultur, næringer og rettigheter på samenes eget grunnlag
- Sametinget må derfor styrkes økonomisk og med kompetanse, slik at den økonomiske rammen må bli forutsigbar
- Sametinget må bli satt i stand til å utøve sin egen politikk og ikke bare føre videre det Stortinget og departementene har bestemt

Mangfold av samiske språk - viktige kulturbærere!

Levende samiske språk gir en levende samisk kultur, noe som i det moderne samfunn gir en viktig identitet. Lulesamisk, sørsamisk og markasamisk (S-Troms) er viktige kulturbærere som må styrkes, men det er her også viktig å ta vare på pitesamisk språk og kultur.

I tillegg er det viktig å forsøke å få revitalisert den gamle sjøsamiske kulturen i Helgeland, Lofoten og Vesterålen.

Sp i Vesthavet valgkrets vil:

- åpne for at skoleelever i Vesthavet valgkrets skal kunne velge samisk i stedet for sidemål
- arbeide for at det utdannes flere lærere, førskolelærere og helse- og sosialarbeidere
- gå inn for at voksne samer i Vesthavet får en voksenrett til å lære seg samisk. Det er viktig at sjøsamisk kultur blir styrket, da de fleste samer i dag bor i sjøsamiske områder
- at samisk kulturkunnskap skal være obligatorisk i grunnskolen og den videregående skolen
- at helse- og omsorgsinstitusjoner for eldre i samiske områder blir preget av brukernes og beboernes samiske språk, kultur og tradisjoner, da dette har vist seg å være vellykket i eldreomsorgen

Samiske kultursentre

Etablering av samiske kultursentre har gitt en positiv utvikling gjennom Árran lulesamisk senter i Tysfjord og Várdobáiki i Evenes (Sør-Troms) og Duoddara Ráfe i Beiarn. Ellers mener vi i Sp at alle tiltak for å synliggjøre den gamle og moderne sjøsamiske kulturen er viktig og bør gis økonomisk støtte. Det gjelder både i Sør-Troms, Nordre Helgeland og i Lofoten og Vesterålen.

Sp i Vesthavet valgkrets vil:

- styrke kultursentrene i Tysfjord og Sør-Troms
- få etablert samiske kystsentre i Helgeland og Vesterålen

Duodje

Duodje (samisk kunsthåndverk og håndverk) er en viktig kulturarv som gir samisk identitet.

Sp vil på Sametinget arbeide for:

- at duodje styrkes som kultur og næring